

**Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство
«Львівський інститут менеджменту»
Кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу**

СИЛАБУС

«ЕКОНОМІКА ТА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ»

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма	«Менеджмент організацій і адміністрування»
кількість кредитів ЄКТС	4 (120 год.)
форма навчання	очна (денна), заочна
компонент освітньо-професійної програми	вибіркова
цикл підготовки	професійний
мова викладання	українська

Керівник курсу:

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	Сакалош Тарас Васильович, кандидат економічних наук, доцент
Контактний телефон	+38 093 679-50-70
E-mail:	sakalosh.taras@gmail.com
Адреса викладання дисципліни	вул. Ліська, 16, м. Львів, 79018 кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу Львівський інститут менеджменту
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	менеджменту та міжнародного бізнесу
Графік консультацій	згідно графіку консультацій

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів 4/120 год., із них:

Лекції (год.) – 20

Семінарські заняття (год.) – 20

Практичні заняття (год.) – 0

Самостійна робота (год.) – 80

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Дисципліна «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України» спрямована на: формування у здобувачів освіти системи знань про економіку України, закономірності та тенденції її економічного розвитку, стратегічні напрями інтеграції держави у світове господарство, основних зовнішньоекономічних партнерів; уявлення місця і ролі країни у світовій економіці, зовнішніх зв'язків України, перспектив їх розвитку з урахуванням порівняльних переваг нашої держави.

Предметом вивчення дисципліни є вся сукупність економічних відносин та зовнішньоекономічних зв'язків, що склалися в Україні і впливають на особливості її економічного розвитку.

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх менеджерів системи теоретичних знань про сучасний стан і просторово-часові особливості зовнішньоекономічних зв'язків України. Розкриття значення зовнішньої торгівлі у соціально-економічному розвитку території, а також закладання навичок практичного застосування отриманих знань.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є:

- виявити умови та фактори формування та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України;
- вивчити теоретико-методичні основи зовнішньоекономічних зв'язків;
- ознайомитися із сучасною зовнішньоекономічною політикою країни та системою регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні;
- провести аналіз експортно-імпоротної діяльності, охарактеризувати особливості географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі України товарами та послугами, виявити країни, з якими України має найтісніші зовнішньоторговельні зв'язки;
- охарактеризувати інвестиційні зв'язки України з іншими країнами світу та показати їх значення для розвитку економіки держави;
- визначити регіональні відмінності у розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;
- окреслити проблеми та перспективи інтегрування економіки України у світове господарство.

Навчальний контент

№ з/п	Теми	Результати навчання
1.	Тема 1. Економіка України у світовому господарстві.	Знати: - сутність зовнішньоекономічних зв'язків та зовнішньоекономічної діяльності, види зовнішньоекономічних зв'язків за напрямом торговельного потоку та структурною ознакою, блоки та елементи територіальної системи зовнішньоекономічних зв'язків,
2.	Тема 2. Національна економіка та зовнішньоекономічні зв'язки.	

№ з/п	Теми	Результати навчання
3.	Тема 3. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в державі.	показники функціонування зовнішньоекономічної системи країни;
4.	Тема 4. Сучасний стан економіки України та чинники його формування.	- особливості зовнішньоекономічної стратегії України, сутність експортної та імпоротної політики держави, проблеми та перспективи співробітництва України з країнами світу;
5.	Тема 5. Міжнародна торгівля та її роль у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків.	- фактори розвитку зовнішньої торгівлі товарами країни, особливості динаміки експортно-імпоротної діяльності держави, регіональні відмінності зовнішньої торгівлі товарами України, товарну та географічну структуру експорту та імпорту товарів,
6.	Тема 6. Інвестиційна діяльність як вид зовнішньоекономічних зв'язків України	головні торговельні партнери України;
7.	Тема 7. Україна в процесах міжнародного співробітництва.	- сутність міжнародних послуг, передумови розвитку зовнішньої торгівлі послугами України, динаміку експорту та імпорту послуг країни, у т. ч. за видами діяльності,
8.	Тема 8. Європейський вектор зовнішньоекономічної діяльності України.	особливості географічної структури експортно-імпортних операцій послугами, регіональні відмінності у зовнішній торгівлі послугами країни;
9.	Тема 9. Зовнішньоекономічні зв'язки з країнами світу.	- визначення поняття «іноземні інвестиції», динаміку надходження іноземних інвестицій в економіку держави, регіональні особливості інвестування країни, специфіку іноземного інвестування за видами економічної діяльності та за країнами світу, проблеми у сфері залучення іноземних інвестицій та перспективи розвитку інвестиційних зв'язків України. Вміти: - розкривати сутність основних термінів, понять та категорій курсу, застосовувати конкретні методи дослідження зовнішньоекономічних зв'язків; - характеризувати особливості формування та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України; - проводити аналіз основних форм зовнішньоекономічних зв'язків України;

№ з/п	Теми	Результати навчання
		- розкривати зміст зовнішньоекономічної політики та системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні; - виявляти регіональні відмінності у розвитку експортно-імпоротної та інвестиційної діяльності країни; - виявляти головні проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Навчальна та робоча програми.
2. Навчальний посібник, підручник, курс лекцій, презентації.
3. Методичні рекомендації до семінарських занять із курсу.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
5. Завдання для контрольних робіт та питання на залік.

Компетентності та результати навчання згідно ОПП, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
----	--

Загальні компетентності:

ЗК 01	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 07	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності:

СК 01	Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
СК 04	Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації.
СК 07	Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість.
СК 09	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.
СК 10	Здатність до управління організацією та її розвитком.

Програмні результати навчання:

	Результат навчання
ПРН 01	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.

	Результат навчання
ПРН 04	Обґрунтовувати та управляти проєктами, генерувати підприємницькі ідеї.
ПРН 06	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.
ПРН 07	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті
ПРН 13	Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу).

Політика оцінювання

Політика оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється з дотриманням принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи слід здавати у зазначені терміни. За порушення термінів здачі завдань знижується бал. Перескладання контрольних відбувається із дозволу навчального відділу за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час підсумкового контролю та іспиту заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, безпекові умови під час військового стану) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача. За відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

До відома студентів шкала і критерії оцінювання доводиться на першому занятті з дисципліни:

Шкала та критерії оцінювання знань студентів з курсу

Оцінка за шкалою	Критерії оцінювання
5 «відмінно» (90-100 балів)	Глибокі теоретичні знання з дисципліни, повні, обґрунтовані відповіді на поставлені питання, безпомилкові відповіді на тестові завдання, вільне володіння методами виконання практичних завдань і задач та їх безпомилкове вирішення з поясненням етапності розв'язання з економіки, чітка аргументована позиція щодо можливостей вирішення проблем при розгляді кейсів з зовнішньоекономічних зв'язків, які аналізуються й обговорюються на практичних заняттях.
4 «добре» (82-89 балів)	Вільне володіння програмним матеріалом та методами виконання практичних завдань і розв'язання задач з економіки, однак з недостатньо повним їх обґрунтуванням та порушенням логіки викладення. Мають місце незначні помилки при вирішенні практичних та тестових завдань з економіки та

	зовнішньоекономічних зв'язків. Недостатня аргументація позиції при вирішенні проблем та розгляді кейсів щодо розвитку з зовнішньоекономічних зв'язків країни.
4 «добре» (74-81 балів)	Достатні теоретичні знання з дисципліни та вміння виконувати стандартні практичні завдання і розв'язувати задачі з економіки. Мають місце окремі помилки у відповідях на поставлені питання. Відсутність чіткої аргументованої позиції при вирішенні практичних завдань, при вирішенні проблем та розгляді кейсів з зовнішньоекономічних зв'язків.
3 «задовільно» (64-73 балів)	Достатні теоретичні знання з дисципліни, наявність певних навичок щодо вирішення практичних завдань з економіки без пояснень або з порушенням етапності їх розв'язання. Наявність помилкових відповідей при вирішенні тестових завдань. Відсутність аргументації при вирішенні проблем та розгляді кейсів з зовнішньоекономічних зв'язків. Відповіді на поставлені питання недостатньо аргументовані з наявністю окремих суттєвих помилок.
3 «задовільно» (60-63 балів)	Мінімально допустимий рівень теоретичних знань з дисципліни. Володіння основним понятійним апаратом з економіки та зовнішньоекономічних зв'язків України. Можливість вирішення окремих практичних завдань з економіки за допомогою викладача. Наявність від третини до половини помилкових відповідей при вирішенні тестових завдань. Неповна відповідь на поставлені питання із допущенням суттєвих помилок.
2 «незадовільно» (35-59 балів) (з можливістю повторного складання)	Недостатні теоретичні знання та недостатнє володіння основними поняттями і категоріями дисципліни, невміння вирішувати практичні завдання з економіки. Наявність понад половини помилкових відповідей при вирішенні тестових завдань.
2 «незадовільно» (1-34 балів) (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Відсутність теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: базові знання з дисциплін: «Міжнародні економічні відносини», «Методологія та організація наукових досліджень», «Публічне адміністрування», що необхідні для опанування компетентностями.

Постреквізити: знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни, будуть використовуватись при проходженні виробничої і переддипломної практики, написанні кваліфікаційної роботи та у практичній діяльності.

Рекомендована література

Базова:

1. Бублик Є. О. Фінансова відкритість транзитивних економік : монографія ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Київ, 2020. 324 с.
2. Герасимчук В. Г., Войтко С. В., Серебренніков Б. С., Сакалош Т. В. Міжнародна економіка : підручник / за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 532 с.
3. Герчаківський С. Д., Сідляр В. В. Фіскальне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. Тернопіль, 2020. 250 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/45652/1/%d0%a4%d0%a0%d0%97%d0%95%d0%94.pdf>
4. Голіков А., Черномаз П., Дейнека О. Економіка зарубіжних країн : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 464 с.
5. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. 5-те вид., перероб. та допов. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 410 с.
6. Грушко В. І. Економіка відновлення : навч. посіб. / за ред. В. І. Грушка. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2023. 221 с.
7. Економіка невизначеності: практичний погляд на проблему: монографія / за ред. В. І. Грушка. Київ: Університет економіки та права «КРОК», 2021. 503 с.
8. Економічна безпека держави : навч.-метод. посіб. / З. Б. Живко та ін.; за ред. Живко З. Б. Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2019. 240 с.
9. Європейська інтеграція : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / уклад.: Н. В. Кузьминчук, Т. П. Шуба, В. І. Ляшевська. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 48 с.
10. Завгородня Ю. В., Милосердна І. М. Україна в міжнародних організаціях : навч.-метод. посіб. Одеса, 2022. 48 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність : навч. посіб. / Ю. Г. Козак та ін. 6-е вид., перероб. та доп. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ : ЦУЛ, 2019. 292 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
13. Кузик С. Регіональна економічна і соціальна географія світу (розвинені країни) : навч. посіб. / С. Кузик, Л. Котик, І. Ванда. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 148 с.
14. Мельникова В.І. Національна економіка : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 248 с.
15. Нараєвський С. В. Економіка зарубіжних країн : конспект лекцій / С. В. Нараєвський. Київ : КПІ, Видавництво «Політехніка», 2021. 103 с.

16. Наумов М. С., Рибак Г. І. Міжнародні економічні відносини: становлення і сучасні особливості : конспект лекцій. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 97 с.
17. Національна економіка : навч. посіб. (у рисунках, схемах і таблицях) / О. І. Котикова та ін. Миколаїв : Іліон, 2020. 196 с.
18. Сапсай А. П. США в міжнародних організаціях та структурах багатостороннього співробітництва : навч. посіб. Київ, 2020. 222 с.
19. Світове господарство і міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / С. В. Бестужева, В. А. Вовк, В. О. Козуб та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора Т. В. Шталь. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 239 с.
20. Ситник Н. С., Стасишин А. В., Дубик В. Я. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів : Апріорі, 2019. 460 с. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/finansu_ZED.pdf
21. Структурні зміни як основа інклюзивного розвитку економіки України : монографія / І. М. Бобух, Ю. В. Кіндзерський, О. М. Фащевська та ін.; за ред. д.е.н. І. М. Бобуха; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. 516 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/332.pdf>
22. Тищенко В. Ф., Остапенко В. М. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 193 с.

Допоміжна

23. Ukraine devalues hryvnia currency by 25% against U.S. dollar. Reuters : веб-сайт. URL: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/ukraines-central-bank-devalues-hryvnia-by-25-against-us-dollar-2022-07-21/>
24. Батракова Т., Фоменко С. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України в умовах економічної нестабільності. *Цифрова економіка та економічна безпека*, 2023. №4 (04). С.56-62. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.4-10>
25. Білик В., Осіпова Л. Методичні засади зовнішньоекономічних зв'язків України та ЄС: аспекти зовнішньої торгівлі. *Innovation and Sustainability*. 2023. № 1. С. 222-229.
26. Гаврилюк І. І. Зовнішньоекономічна діяльність України з країнами Європейського Союзу. *Економіка та суспільство*, 2024. Вип. № 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3344/3271>
27. Гончаренко О. В., Дьяченко О. В., Бикова-Федорчук Н. В. Державне регулювання зовнішньої торгівлі України в умовах світової пандемії. *Наукові горизонти*. 2020. Т. 23. № 9. С. 86–97.
28. Гордіца К. А., Сливка Т. О. Структурні перетворення в Україні в контексті розвитку міжнародних економічних відносин: історичний вимір. *Економіка України*. 2020. № 2 (699). С. 80-96. URL: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2020.02.080> (дата звернення: 09.08.2024).

29. Гуцан Т., Мельникова О. Тенденції інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 2 (87). С. 30-39.
30. Дуляба Н. І., Далик В. П. Розвиток зовнішньої торгівлі України в умовах глобальної нестабільності. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8358>
31. Економічні санкції у сучасному світовому господарстві : монографія / О. І. Шнирков, А. С. Філіпенко, Р. О. Заблоцька та ін.; за ред. О. І. Шниркова. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2019. 239 с.
32. Желнін В. Товарна структура експорту та імпорту України у 2021-2023 роках та січні-лютому 2024 року. *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/tovarna-struktura-eksportu-ta-importu-ukrayiny-u-2021-2023-rokah-ta-sichni-lyutomu-2024-roku>
33. Івашова Л. М. Детінізація зовнішньоекономічної діяльності на основі розвитку методів аналізу ризиків і митного аудиту / Л. М. Івашова та ін. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2020. № 4 (27). С. 119–128. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/4248>
34. Конар М. В., Кушнір Н. О. Оцінка факторів зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. Випуск 49. URL: http://visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/49_2023ua/14.pdf
35. Легостаєва О. О. Тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств України / О. О. Легостаєва, Н. Д. Кондратенко. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №2 (68). С. 28-32. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/3974>
36. Міценко Н. Г., Кабаці Б. І., Федоренко А. О. Залежність економіки України від зовнішньої торгівлі: тенденції зміни індикаторів. *Економічні науки*. 2021. № 62. С. 12-21.
37. Остапенко В. М. Основні тенденції регулювання зовнішньоекономічної діяльності в умовах воєнного стану / В. М. Остапенко, Д. О. Шевченко. *Молодіжна наука заради миру та розвитку* : зб. матер. Міжн. наук.-практ. конф. (9-11 лист. 2022 р., м. Чернівці). Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 519-522. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4233>
38. Платонова І. О. Теоретичні засади механізмів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 13-14. С. 125–129.
39. Поляков М. В., Білозубенко В. С., Шаблій С. Є. Тенденції розвитку міжнародного науково-технічного співробітництва. *Бізнес Інформ*. 2020. №12. С. 53–60. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-53-60>
40. Про Митний тариф : Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. *Голос України*. 2022. № 239. С. 1–28.

41. Рахман М. С., Штих Є. А. Дослідження основних показників зовнішньої торгівлі України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Випуск 5(16). С. 384-389.
42. Скиба Г. В. Актуальні проблеми зовнішньоторговельної політики України в сучасних умовах глобалізації світової економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2019. № 6. С. 178-182.
43. Соколовська О. М. Проблеми зовнішньої торгівлі України та її регіонів у контексті світової кризи. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1(38). С. 97-102.
44. Трансформація зовнішньоекономічних відносин України з Російською Федерацією: 2010 – 2020 роки : аналіт. доп. / І. Г. Веремій, М. О. Паламарчук, Р. Е. Юлдашев, Н. М. Гавриленко, Г. М. Широкий, Д. М. Серебрянський; за заг. ред. О. В. Литвиненка, О. О. Сінайка. Київ : НІСД, 2021. 94 с.
45. Україна в 2022 році експортувала майже 100 млн тонн товарів. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2&title=UkraineV2022-RotsiEksportovala>
46. Філіпенко А. С. Міжнародні економічні відносини: Історія. Теорія. Політика : підручник. Київ : Либідь, 2019. 960 с.

Інформаційні ресурси

47. Державна митна служба України : веб-сайт. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>.
48. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
49. Державна фіскальна служба України : веб-сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
50. Європейська економічна комісія ООН : веб-сайт. URL: <http://www.unece.org/>.
51. Європейський Банк реконструкції та розвитку : веб-сайт. URL: <http://www.ebrd.com>.
52. Європейський інвестиційний банк : веб-сайт. URL: <http://www.eib.org/>.
53. Міжнародний Валютний Фонд : веб-сайт. URL: <http://www.imf.org>.
54. Міжнародний центр перспективних досліджень : веб-сайт. URL: <http://www.icps.com.ua/>.
55. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
56. Міністерство закордонних справ України : веб-сайт. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua>.
57. Міністерство розвитку громад та територій України : веб-сайт. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>.

58. Національний інститут стратегічних досліджень : веб-сайт. URL: <http://www.niss.gov.ua/>.
59. Світова організація торгівлі : веб-сайт. URL: <http://www.wto.org>.
60. Світовий Банк : веб-сайт. URL: <http://www.worldbank.org>.
61. Статистична служба Європейського Союзу "Євростат" : веб-сайт. URL: <http://europa.eu.int/en/comm/eurostat>.
62. Статистичні служби країн світу : веб-сайт. URL: http://unstats.un.org/unsd/methods/inter-natlinks/sd_natstat.asp.
63. Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати : веб-сайт. URL: <http://iccua.org/>.